

FŐVÁROS

A székesfőváros szociálpolitikája

Budapest negyvenéves történetének egyik legfrissebb, de perspektívákban leggazdagabb fejezete a szociálpolitikai közigazgatás. Ennek a fejezetnek szentelt mellátást a *Városi Szemle* jubiláris számában dr. *Bolgár Elek*. Mindenekelőtt a szociálpolitika körét és fejlődési lehetőségeit vizsgálja, miközben a következő eredményekre jut:

„A modern városigazgatásban mindinkább tért hódít az a felfogás, hogy a szociálpolitika szóval nem annyira határozott teendők komplexumát jelöljük, mint inkább oly szempontot, mely mind nagyobb határozottsággal jelentkezik és vonul végig a községi politika minden ágán. A gazdasági és kulturélet szocializálása ugyan régtől fogva természetes feladata a községeknek, mégis csak az utolsó néhány évtizedben észlelhető az a fejlődés, amely ezt a szociális tevékenységet — tudományos megismeréstől és társadalmi haladástól támogatva — irányító eszméjévé tette a kommunális közigazgatásnak.

Ennek a fejlődésnek a legelső stádiumában a szorosan vett szociálpolitikai teendők még csaknem teljesen összekeverülnek a községi közigazgatás azon ágával, mely a közjótékonság teendőit foglalja magában, később az ipari rendszet és közigazgatás körében is találkozunk tulajdonképpeni szociálpolitikai jelenségekkel, majd végül ezek a szociálpolitikai tények határozott ügykört foglalnak le a maguk számára külön szervvel és speciális funkciókkal.

A székesfőváros 40 éves fejlődése hiven tükrözteti vissza ezt a történeti menetét a szociálpolitika közigazgatási praxisának. Itt is, mint mindenütt, bizonytalan lépésekkel indul a szociálpolitikai akció, először a közjótékonság, majd az ipari közigazgatás mezében, hogy a munkakör rohamos és nagymérvű megszorodásával saját külön szervezetet nyerjen tulajdonképpeni teendőinek ellátására, egyúttal azonban mind több és több ügykört telet szempontjaival, úgy hogy ma már alig beszélhetünk oly városigazgatási szervezetről, amely a szociálpolitika különös szempontjaival valamelyes vonatkozásban ne volna.“

A továbbiakban megismerjük, mint alakultak ki a közjótékonság teendőiből a szociálpolitika teendői: a lakásügy, a családi kertbérletekre vonatkozó kísérletek, a munkáspolitikai és középosztálypolitika jelentős intézményei, mely utóbbiak között különösen figyelemreméltó az Albrecht—Hildegard-alap ismertetése és kisiparpolitikai rendeltetésének fejtegetése, míg a szorosan munkáspolitikai jellegű intézkedések között kiemelendők a székesfőváros szociálpolitikai igazgatása által a munkanélküliség enyhítése érdekében folytatott akció.

A tanulmány zömét a lakáspolitikai történetének és eredményeinek leírása adja. A főváros céltudatos lakáspolitikája, kibontakozva a szükséglakás-adminisztrációban kulmináló és még közjótékonsági jellegű kezdetlegességeiből, 1883-tól kezdve tért át az alkotó szociálpolitika útjaira. Ebben az évben indultak meg ugyanis az első nevezetesebb lakásügyi munkálatok a főváros részéről és innen kezdve fokozatosan fejlődött a lakásadminisztráció, mely aztán az utóbbi években a fővárosi politika egyik centrális problémájává nőtte ki magát. Ennek a nagyvárnyu tevékenységnek eredménye az, hogy ma már 25 kislakásos *bérlőház* és 17 kislakásos *telep* gondoskodik a főváros népének lakásszükségletéről. A tanulmányhoz mellékelte táblázatokból megtudjuk, hogy a kislakásos bérlőházakban összesen 987

egyszobás, 700 kétszobás, 286 háromszobás, 37 négyszobás lakás van, egy szoba átlagos területe 20 négyszög méter, a konyháé 9.1 négyszög méter. A bolthelyiségek száma a kislakásos bérlőházakban 126, a raktárhelyiségeké 106. A lakások átlagos bérci ezek: az egyszobás lakásoké 321, a kétszobásoké 637, a háromszobásoké 1016, a négyszobásoké 1550 korona.

A kislakásos telepeken 2687 egyszobás és 110 kétszobás lakás van. Itt a szobák átlagos területe 18, a konyháé 10 négyszög méter. Az átlagos bérek itt az egyszobás lakásoknál 209, a kétszobásoknál 411 koronát tesznek ki. Bolthelyiség összesen 71 van a tízenhét kislakásos telepen. A lakásügy két járulékos intézményéről is történik említés: a Nép-házról és a Népszállóról. Ez utóbbi működéséről behatóan tájékoztat az a statisztika, amely a Népszállói üzemenedményéről és forgalmáról szól. Míg 1912-ben az üzleti eredmény negatív volt, vagyis az üzleti év 6511 korona 63 fillérrel zárult, addig működésének második évében, 1913-ban, már az év első feléről megjelent statisztikai kimutatás is 2622 korona 59 fillér bevételi többletet tüntet föl.

Befejezésül ismerteti a tanulmány a Hűvösvölgyi Diáklakás-telep és a Városi Étkező intézményeit is, mint olyanokat, amelyekkel a főváros, szerző szerint, oly utra lépett, mely a székesfőváros szociálpolitikai igazgatása tekintetében sok mulasztást van hivatva pótolni.

— A külföldi kommunális szociálpolitikának — mondja a szerző — nálunk kevésbé művelt ága fog fellendülni, ha a főváros követni fogja ezt az irányt: a tisztviselők és alkalmazottak javára gyakorolt szociálpolitikai tevékenységet, mely minálunk még csak rudimentumokban van meg, azokban a rendelkezésekben, amelyeket újabban a székesfőváros közigazgatási hivatalaiban és intézeteiben véglegesen alkalmazott tisztiszemélyzet javadalmazásáról, az ideiglenes hivatalnokok jogállásáról és legutóbb a tisztviselők és hivatalnokok nyugdíjszerű ellátásáról hoztak. Ezekben már sok tekintetben érvényesülnek szociálpolitikai szempontok, amint hogy a háladó kulturával és a szociális faktoroknak előtérbe tolulásával elkerülhetetlen, hogy ez a szempont ne érvényesüljön a közélet minden terén s a közhatóságok organizmusában és működésében egyaránt.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás
Tárgy
33
Hely
Idő "1914"
Személy
Helyszám

Szerző

Cím *a székesfőváros szociálpolitikája*

Forrás: *Világ*

<i>Bp.</i> (Hely)	<i>1914 IV/23</i> (Idő)	(Köt. v. füz.)
----------------------	----------------------------	----------------